

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

cc: Utbildningsdepartementet
Justitiedepartementet
Handikappombudsmannen

Studier som del av rehabilitering alternativt habilitering

Stockholms universitet har ett nationellt ansvar att fördela medel till universitet och högskolor för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder. Sveriges universitets och högskoleförbund (SUHF) som är samarbetsorgan för universitet och högskolor har uppmärksammat på problematiken kring studievillkor och studiefinansiering för många studenter med funktionshinder.

Ökat antal studenter

Antalet högskolestudenter med funktionshinder ökar varje år, även ökningstakten går allt snabbare. De senaste åren har även nya grupper tillkommit i högskolans pedagogiska stödverksamhet, såsom studenter med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. I mars 2002 presenterades rapporten *För en öppen högskola. Om förutsättningar för studenter med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar* (bilaga 1).

Kompensatoriskt pedagogiskt stöd

Rapporten har särskilt fokus på olika frågeställningar kring utvecklingen av högskolans pedagogiska stöd till studenterna ifråga. Exempel på sådant stöd är anpassad studiegång, alternativ tentamen, extra handledning, anteckningshjälp och mentor. I rapporten förutsätts att studenter som insjuknar i psykisk sjukdom sjukskriver sig från sina studier för att få vård och behandling, tills de tillfrisknat så pass att de med pedagogiskt stöd från högskolan återigen kan bedriva studier.

Studenternas privatekonomiska situation

För att stödet från universitetets sida ska få full effekt är det nödvändigt att studentens ekonomiska och sociala situation gör det möjligt att fullfölja studierna. I rapporten och remissvaren ges en klar och tydlig bild av att studiemedelssystemet och socialförsäkringssystemet inte är anpassade för studenter med funktionshinder. Dagens system som omöjliggör att studenter bedriver studier på deltid med studiestöd och samtidigt uppbär ersättning från försäkringskassan på deltid bör därför ses över för att denna studentgrupp ska få möjlighet att bedriva studier på lika villkor som andra studenter.

Högskolestudier som del av rehabilitering alternativt habilitering

I ovan nämnda rapport lämnas förslag om att även högskolestudier skulle kunna ingå som del av rehabilitering för personer med psykiska funktionsnedsättningar till följd av psykisk ohälsa. Det vill säga att den modell som

bygger på att särskilda rehabiliteringsplaner tas fram för arbetstagare som är i behov av extra stöd för att återställa arbetsförmågan eller stärka konkurrensförmågan på arbetsmarknaden även borde kunna tillämpas för studenter med psykiska funktionsnedsättningar. En övervägande andel av remissinstanserna, 83 procent av de svarande, var positiva till detta förslag. En sådan tillämpning förutsätter att:

1. Studenten kan studera på deltid
2. Rehabiliteringsprocessen är en väsentlig del
3. Studenten vill och orkar ta ansvar för sin rehabilitering
4. Studenten kan tentera etc. under pågående sjukskrivningsperiod
5. Rehabiliteringen för en successiv återgång till studier ska vara godkänd i samarbete mellan studenten, behandlande läkare, försäkringskassan och högskolan. (Se sidorna 49-51 *Den optimala modellen för ekonomiskt stöd*, bilaga 1.)

Möjligheten borde även kunna erbjudas studenter med neuropsykiatriska funktionshinder, även om de inte är föremål för rehabilitering utan i vissa fall habilitering.

Med fungerande rehabiliteringsplaner skulle förutsättningarna för många studenter med funktionshinder att förbättras radikalt, men möjligheten är av avgörande betydelse för studenter med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Ansvarsfördelning

Det är här viktigt att klargöra att universitet och högskolor inte kan ta ansvar för studenternas rehabilitering/habilitering på samma sätt som arbetsgivare. Försäkringskassan är den instans som bör ha det övergripande ansvaret medan universitet och högskolor genom en flexibel hållning kan medverka till att studier blir *en* del av studenternas rehabilitering/habilitering.

Studievillkor och studiefinansiering

Den privatekonomiska situationen för studenter med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är således den enskilt viktigaste frågan att lösa för att dessa studenters förutsättningar inom högskolan ska förbättras. De privatekonomiska villkoren är för övrigt ett problem för alla studenter med funktionshinder, där funktionsnedsättningen inverkar på förmågan att studera på heltid.

SUHF vill därför uppmana Socialdepartementet att göra en översyn av regelverket för att möjliggöra studier som del av rehabilitering respektive habilitering för studenter med psykiska och neuropsykiatriska funktionshinder. SUHF vill samtidigt uppmärksamma departementet på att regelverket bör förändras för att göra det möjligt även för studenter med andra funktionshinder att bedriva studier på deltid med studiemedel och samtidigt uppbära ersättning från försäkringskassan på deltid.

Christina Ullenius
Ordförande

Bo Sundqvist
vice ordförande

Bengt Karlsson
Generalsekreterare